

Buitenlandse zaken

Bloemen voor de moordenaar

De gelukzalige glimlach van de dader. Dat was misschien nog wel het meest schokkende aan de moordaanslag op de gouverneur van de Pakistaanse provincie Punjab, Salman Taseer. Die glimlach verraadde dat hij geen spijt had of in een opwelling had gehandeld. Het was het pervers glimlachende gezicht van de haat, een grijns die voortkwam uit de 'wetenschap' dat hij een goede daad had verricht.

Mumtaz Qadri, de moordenaar, was niet de enige met die mening. Fundamentalistische, religieuze leiders in Pakistan verdedigden zijn daad, want Taseer had kritiek geleverd op de wet die godslastering verbiedt. "Geen enkele moslim mag zijn begrafenis bezoeken of op een andere manier spijt betuigen over het incident," liet een voorman van een van de fundamentalistische stromingen weten. Islamitische geestelijken weigerden de plichtigheid te leiden. Op zeker acht Facebookpagina's werd de dader als held en martelaar afgeschilderd. Toen hij het gerechtsgedebouw uit werd geleid strooiden sympathisanten rozenblaadjes voor hem en hingen hem een bloemenkrans om.

Gouverneur Taseer was een liberaal politicus in Pakistan, op zich al een bedreigde soort. Hij had het opgenomen voor Asia Bibi, een christelijke vrouw die na een akkiefietje met een paar burens ter dood is veroordeeld wegens godslastering. Taseer zag in de aanklacht tegen Bibi het zoveelste bewijs dat de godslasteringswet niet deugt.

Vrijwel zeker waren andere lijfwachten en functionarissen op de hoogte van de extremistische opvattingen van Qadri en van zijn plannen om Taseer te doden. Dat betekent dat de actie op zijn minst gedoogd werd en dat de dodelijke gevolgen van deze opvattingen tot in het Pakistaanse veiligheidsapparaat voor lief worden genomen.

In Pakistan was een politicus die de rechten van christenen verdedigde doelwit. In Egypte en Irak waren christenen zelf slachtoffer van een aanslag.

Zij vormen als minderheid een kwetsbare groep, en staan symbool voor het Westen.

Daardoor zijn ze een aantrekkelijk mikpunt voor terroristische organisaties. Het opblazen van islamitische geloofsgegoten, zoals dat in Irak dagelijks gebeurde, werd langzamerhand minder aantrekkelijk, ook vanwege de groeiende weerstand die dat oproep.

De christenen kunnen amper terugslaan en de aanslagen brengen toch grote spanningen teweeg, ook door de emotionele reacties die ze in het Westen oproepen. Een aanslag in Irak met tientallen doden krijgt, zelfs nu het daar rustiger is, amper aandacht buiten de landsgrenzen. Het doden van christenen heeft een hogere attentiewaarde en aandacht is één van de dingen

waar het terroristen om gaat.

Deze aanslagen vinden plaats in Pakistan, Egypte en Irak, drie landen met een min of meer pro-westerse regering.

Het gaat niet simpelweg om een aanval van moslims op christenen, maar van extremisten die iedereen die zij als afvallige beschouwen een gerechtvaardigd doelwit vinden en die andersdenkenden uit het Midden-Oosten willen verdrijven.

Taseer was een moslim, geen christen. Hij werd toch vermoord.

De aanslagen kunnen, als er geen adequaat antwoord komt, grote gevolgen krijgen. Het christendom dreigt in het Midden-Oosten een nog marginalere positie te krijgen. Vele christenen zijn al geëmigreerd, dan wel gevlucht naar tolerantere en veiligere streken en volgens sommigen zal zich dat de komende jaren versneld voortzetten.

Pakistan, een al onstabiel land, kan nog verder ontwricht worden.

Egypte is een bakermat van het moderne moslimextremisme.

Maar president Hosni Moebarak handhaaft er met straffe hand en

Ook liberale moslims doelwit extremisten

een omvangrijke veiligheidsdienst de status quo. Hier verwarring, dood en verderf zaaien is een hoofdprijs voor moslimfanatici.

Om dit gevaar te keren is meer nodig dan bestrijding van terroristische organisaties. Er moet ook een effectieve campagne komen tegen het klimaat van intolerantie en angst waarin die kunnen gedijen.

Het was een goed teken dat de begrafenis van Taseer toch druk bezocht werd. En dat moslims in Egypte de kerken van de kopten kwamen verdedigen. De kopten vierden daar kerst, het moment waarop in duistere tijden lichtpuntjes worden gezocht.

ADDIE SCHULTE

Zingend ten strijde

Haar vader stierf terwijl hij vocht voor een onafhankelijk Zuid-Soedan. Zangeres Mary Boyoi zet zijn strijd voort, maar met muziek. Morgen stemt het zuiden over die onafhankelijkheid.

ARNE DOORNEBAL

Naaldhakken zijn niet bepaald handig op de hobbelige zandwegen van Joeba, in Zuid-Soedan. Toch draagt Mary Boyoi (30) ze. Een spijkerbroek, felroze shirt en opvallende armbanden maken haar outfit compleet. "Uiterlijk is belangrijk," zegt de zangeres.

Er was een tijd dat Boyoi het zich niet kon veroorloven zich druk te maken over dat soort zaken. Als een van de *lost girls* zwierf ze eind jaren tachtig door Soedan, op de vlucht voor het conflict tussen de rebellenbeweging SPLA en het regeringsleger. Haar vader, die met de rebellen vocht voor onafhankelijkheid, was toen al om het leven gekomen.

Eerst gingen Boyoi en duizenden andere *lost boys* en *lost girls* richting Ethiopië. "Vijftien dagen op rij liepen we door, op blote voeten. Van honger en dorst stierven veel kinderen onderweg." Toen ze in 1991 uit Ethiopië werden verjaagd, trok de karavaan naar Kenia. In het vluchtelingenkamp Kakoema zou Boyoi voor het eerst rust vinden en naar school gaan.

Ze groeide er ook uit tot de vrouw die de strijd van haar vader voortzet. Het streven naar onafhankelijkheid voor Zuid-Soedan neemt in het leven van Boyoi een centrale plek in. Er is echter een groot verschil: haar vader vocht letterlijk voor datgene waarin hij geloofde, zij probeert met muziek haar doel te bereiken. "Vrijheid krijg je niet gratis, maar door het bloed dat ervoor heeft gevloeid," zingt Boyoi in het nummer *Laat ons gaan*.

Boyois gifgroene telefoon licht op; het is een hoge politicus. Al pratend loopt ze over het erf dat ze deelt met haar zus. Langs het toilet, een gat in de grond met eromheen wat stukken plastic voor de privacy. Langs haar neefjes, die snel een broek aan krijgen vanwege het bezoek. En langs de kamer waarin ze woont.

De strijd tussen de SPLA-rebellen en het leger woedde tussen 1983 en 2005 en staat los van het conflict in Darfoer, in het westen van Soedan. De inzet was meer gelijkheid binnen Soedan, omdat de SPLA meende dat de overwegend christelijke en animistische Afrikaanse volken in het zuiden werden achtergesteld bij de Arabische moslims in het noorden. Een eigen staat werd door veel van de rebellen als de beste weg gezien om dat recht te zetten.

"Mijn vader vertelde over de Arabieren van Noord-Soedan," vertelt Boyoi. "Zij keken neer op ons, de zwarte zuiderlingen. Hij legde uit dat hij streed voor een Soedan waarin ook een zwarte man president kan worden. Dat is nog steeds onmogelijk in dit land. Daarom moet er een Zuid-Soedanese staat komen."

In de kwarteeuw die het gewapende conflict duurde, kwamen twee miljoen mensen om het leven en raakten miljoenen anderen ontheemd. Aan het bloedvergieten kwam een einde op 9 januari 2005, toen de SPLA en de regering een vredesakkoord sloten. Essentieel onderdeel daarvan was de organisatie van een referendum over onafhankelijkheid, dat morgen plaatsvindt.

Het gesprek met de politica gaat over die onafhankelijkheid en het referendum. Boyoi speelt in de aanloop er naartoe een belangrijke rol. Ze toert door het land om met optredens duidelijk te maken wat er dient

'Als ze ons nu onze vrijheid maar geven'

te gebeuren: Er is nu geen tijd om te twijfelen. Geef je stem voor de toekomst.

In haar eenkamerwoning laat ze op haar laptop de videoclip zien van het nummer dat het strijdlid is van de voorstanders van onafhankelijkheid. Het is een mix van liveoptredens in Kenia en Ethiopië, aangevuld met studioshots. Fans slaan een Zuid-Soedanese vlag om de zangeres heen en verlaten al snel hun zitplaatsen om zij aan zij met Mary te dansen.

De clip werd al op de Zuid-Soedanese televisie uitgezonden. "Maar ik vind dat hij niet goed genoeg ge-

Zangeres Mary Boyoi toert door Zuid-Soedan

monteerd is," zegt Boyoi.

Even later, terwijl ze door de beoogde hoofdstad Joeba rijdt, zegt Boyoi te beseffen dat ook een onafhankelijk Zuid-Soedan niet het paradijs zal zijn. De asfaltwegen, kantoorgebouwen en internetcafés zijn in het land nog steeds uitzonderlijk.

"In het afgelegen gebied waar ik vandaan kom, is het veel minder ontwikkeld." Ze geeft als voorbeeld haar geboortedorp Pibor, twee dagen rijden naar het noordoosten. "Daar zijn nauwelijks vrouwen met een opleiding." Gewapende strijders van rivaliserende stammen

